

วิธีปฏิบัติการขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์

▶▶ ขั้นตอนการดำเนินการ

1. สหกรณ์ผู้กู้ ให้เสนอคำขอกู้เงินต่อสำนักงานสหกรณ์จังหวัด (ตามแบบหนังสือขอกู้เงินและแบบคำขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด) โดยแนบเอกสาร ดังนี้

- 1.1 หนังสือขอกู้เงินของสหกรณ์
- 1.2 แบบคำขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์
- 1.3 สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ครั้งที่ให้มีมติขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์พร้อมทั้งมตินำเสนอหลักประกัน

1.4 งบทดลอง ณ วันสิ้นเดือนก่อนรายงานขอกู้เงิน

1.5 งบดุล งบกำไรขาดทุน ปีก่อนรายงานขอกู้เงิน

1.6 รายละเอียดทรัพย์สินที่จะจำนอง (ถ้ามี)

1.7 สำเนารายงานการประชุมใหญ่ ครั้งที่ให้มีมติให้ลงทุนในทรัพย์สิน

1.8 ประมาณการค่าลงทุน และแบบแปลนการก่อสร้างที่มีวิศวกรรับรอง

1.9 งบกระแสเงินสด 3 ปี ย้อนหลัง

1.10 สำเนาระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิก และสำเนาประกาศอัตรา

ดอกเบี้ยเงินกู้ให้แก่สมาชิก

หมายเหตุ ** รายการที่ 1.7 และ 1.8 ใช้สำหรับกรณีลงทุนในทรัพย์สิน

** รายการ 1.9 และ 1.10 ใช้สำหรับกรณีสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์

2. คำขอู้ ให้สหกรณ์เสนอคำขอู้เงินต่อสำนักงานสหกรณ์จังหวัด โดยให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการตรวจสอบเอกสารจัดทำทะเบียนคุมเรื่องที่รับ และวันที่ที่สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดรับคำขอู้เงินของสหกรณ์ เพื่อตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอู้เงินและดำเนินการ ดังนี้

2.1 กรณีเอกสารไม่ครบถ้วน ตามข้อ 1. ให้แจ้งให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไข และจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ภายใน 7 วัน หากไม่ดำเนินการให้ส่งเรื่องคำขอู้เงินคืนสหกรณ์

2.2 กรณีเอกสารครบถ้วน ให้ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการวิเคราะห์คำขอู้เงินเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ/แผนงาน

3. ขั้นตอนการนำเสนอ ให้ผู้วิเคราะห์ทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ/แผนงานแล้วนำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับจังหวัดโดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์งบกระแสเงินสด

3.2 วิเคราะห์จุดคุ้มทุน (ระยะสั้น) ความคุ้มค่าเชิงธุรกิจ (ระยะยาว)

3.3 วิเคราะห์ผลการดำเนินธุรกิจในปีที่ผ่านมา

3.4 วิเคราะห์ฐานะการเงินของสหกรณ์

4. ให้คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับจังหวัดดำเนินการจัดวาระการประชุม และนัดคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำขอกู้เงินของสหกรณ์ โดยปฏิบัติตามแนวทางการวิเคราะห์ เสร็จแล้วให้สรุปมติของที่ประชุมคณะกรรมการฯ นำเสนอต่อสหกรณ์จังหวัด

5. ให้สหกรณ์จังหวัดนำผลการประชุมของคณะกรรมการฯ เสนอต่อผู้มีอำนาจอนุญาต ดังนี้

5.1 จำนวนเงินกู้ไม่เกิน 1,000,000.- บาท ในวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืม ธุรกิจจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องอุปโภค เครื่องอุปโภค และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกไปจำหน่าย มีระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 1 ปี ให้นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่ออนุญาต

5.2 นอกเหนือจากข้อ 5.1 ให้นำเสนอกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

▶▶ เส้นทางทางการเงิน

1. สหกรณ์จัดทำโครงการเสนอคำขอกู้เงินต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยผ่านสหกรณ์จังหวัด

2. คณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับจังหวัดเป็นผู้พิจารณา และกลั่นกรองคำขอกู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ หรือ ดำเนินการอื่น ๆ เกี่ยวกับ เงินทุนในระดับจังหวัดทุกกรณี

3. เมื่อคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ระดับ

จังหวัดพิจารณาแล้ว ในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้
อนุญาต นอกเหนือกรณีดังกล่าว ให้นำเสนอกรม ฯ เพื่อพิจารณา

4. กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์
พิจารณาคำขอกู้ เงินไม่เกิน 25,000,000.- บาท และนำเสนออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นผู้
พิจารณาอนุญาต

5. กรณีที่สหกรณ์ขอกู้เงินเกิน 25,000,000.- บาท กรมส่งเสริมสหกรณ์จะนำ
เสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

▶▶ องค์ประชุมคณะกรรมการพิจารณาคำขอกู้

การพิจารณาคำขอกู้เงิน กพส. กำหนดให้มีองค์คณะพิจารณา ดังนี้

1. ในส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดแต่งตั้ง “คณะกรรมการ
กลั่นกรองพิจารณาเงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์” ขึ้นมา 1 คณะ โดยมีผู้แทนสหกรณ์ 1 คน และ
ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร 1 คน ร่วมเป็นคณะกรรมการดังกล่าว เพื่อพิจารณาเสนอความเห็น ว่า สหกรณ์
ควรจะได้รับเงินกู้หรือไม่ได้รับเงินกู้ หรือ พิจารณาคำขอผ่อนผันระยะเวลาชำระหนี้ หรืออื่น ๆ เกี่ยวกับ
กองทุนพัฒนาสหกรณ์

2. ในส่วนกลาง กรมส่งเสริมสหกรณ์แต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้
กองทุนพัฒนาสหกรณ์” ขึ้นมา 1 คณะ เพื่อพิจารณาเสนอความเห็น ว่าสหกรณ์ควรจะได้รับเงินกู้ หรือ
พิจารณาคำขอผ่อนผันระยะเวลาชำระหนี้ หรืออื่น ๆ เกี่ยวกับกองทุนพัฒนาสหกรณ์

▶▶ กรอบการพิจารณาคำขอกู้เงิน

1. พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1 แผนการดำเนินธุรกิจ ต้องมีรายได้เกินจุดคุ้มทุน หรือมีผลตอบแทนของ
โครงการคุ้มค่าต่อการลงทุน

1.2 ลักษณะของธุรกิจที่ใช้เงินกู้จากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ต้องตอบสนอง
ความต้องการของสมาชิกภายใต้หลักและวิธีการสหกรณ์

1.3 ผลประโยชน์จากการใช้เงินต้องเกิดกับสมาชิกโดยตรง

2. พิจารณาจากผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของสหกรณ์

2.1 ต้องมีปัจจัยที่สามารถชี้ให้เห็นชัดเจน หรือปัจจัยจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสหกรณ์ผู้กู้ ว่าสหกรณ์จะสามารถดำเนินธุรกิจตามแผนงาน/โครงการที่ขอกู้เงินได้ประสบผลสำเร็จ

2.2 มีงบการเงินมาแสดง และวิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความสามารถจะก่อหนี้เพิ่มได้

2.3 มีรายได้สุทธิคงเหลือจากงบกระแสเงินสดเพียงพอในการส่งชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ย

3. มีหลักประกันเงินกู้

4. กรณีคำขอกู้เงินไม่เกิน 1,000,000.- บาท ซึ่งอยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อนุญาตให้สหกรณ์กู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์แทนกรม ฯ ให้ดำเนินการได้เฉพาะกรณีที่สหกรณ์ขอกู้ยืมเงินไปเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืมธุรกิจจัดหาปัจจัยการผลิต เครื่องอุปโภคบริโภค และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกไปจำหน่ายมีระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 1 ปี

▶▶ แนวทางการวิเคราะห์

ในการพิจารณาให้สหกรณ์กู้เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ควรเป็นไปด้วยความเหมาะสม โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้ของโครงการฯ ผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของสหกรณ์ เป็นสำคัญรวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปในแนวเดียวกัน กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ จะต้องมีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (กรณีกู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน) หรือวิเคราะห์ความคุ้มค่าเชิงธุรกิจของโครงการ (กรณีกู้เพื่อลงทุนในทรัพย์สิน) ซึ่งผลการวิเคราะห์ จะต้องมียาได้เกินจุดคุ้มทุน หรือมีผลตอบแทนของโครงการ คุ้มค่าต่อการลงทุน และในการกำหนดวงเงินให้สหกรณ์ผู้ควรพิจารณา ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิกผู้ ควรพิจารณาตามความจำเป็นหรือผันแปรตามชนิดพืช ปริมาณพื้นที่ของสมาชิกที่จะลงทุน

1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตควรตั้งอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน บนพื้นฐานความต้องการของสมาชิก และผันแปรไปตามปริมาณในการจัดหาปัจจัยการผลิต และรอบ การหมุนเวียนของปริมาณธุรกิจด้วย

1.3 วัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมผลผลิต ต้องพิจารณาชนิดของพืช และระยะเวลาที่จะเก็บรักษา รวมทั้งอุปกรณ์การตลาดที่จะรวบรวม เพื่อเป็นองค์ประกอบในการกำหนดจำนวน รอบความจำเป็นในการใช้เงินกู้ของสหกรณ์

1.4 วัตถุประสงค์ เพื่อลงทุนในทรัพย์สินควรดำเนินการ ดังนี้

1.4.1 เก็บข้อมูลภาคสนาม แล้วจัดทำเป็นผลการศึกษาความเป็นไปได้ ของผู้วิเคราะห์เสนอมาพร้อมโครงการ/แผนงานขอเงินกู้ของสหกรณ์

1.4.2 ควรมีข้อแนะนำเห็นเป็นความเห็นเพิ่มเติมจากผู้วิเคราะห์ ใช้เป็นเงื่อนไข ประกอบเพื่อลดความเสี่ยงในการให้เงินกู้ เช่น

- การจัดทำประกันภัยให้กรม ฯ เป็นผู้รับผลประโยชน์
- การนำหลักฐานเงินสมทบมาแสดงเพื่อให้เกิดความมั่นใจของเจ้าหน้าที่
- สำเนาเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่จะลงทุนไว้ประกอบการพิจารณาด้วย
- การตั้งสมมุติฐานด้านผลผลิต รายได้ รายจ่าย จะตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของข้อเท็จจริงที่เป็นไปได้ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งกำหนดขึ้น โดยใช้เหตุผลใดประกอบ

1.4.3 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินในปัจจุบัน ควรจะใช้ Discount Rate ที่ 8% ในการหาค่า Net Present Value (NPV) B/C Ratio และ IRR

2. พิจารณาจากผลการดำเนินธุรกิจในปีที่ผ่านมาของสหกรณ์

เพื่อเปรียบเทียบกับโครงการ/แผนงานที่สหกรณ์ขอเงิน ว่ามีแนวโน้มจะประสบ ผลสำเร็จ หรือสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจและกำหนด วงเงินกู้ยืม ให้กับสหกรณ์

3. ลักษณะการให้เงินกู้ ต้องเกิดประโยชน์และตอบสนองของความต้องการของสมาชิก โดยตรงภายใต้ หลักเกณฑ์และวิธีการสหกรณ์

4. การให้เงินกู้ต้องมีหลักประกันค้ำกับหนี้สินที่จะก่อขึ้น

5. พิจารณาจากฐานะการเงินของสหกรณ์

5.1 สหกรณ์จะต้องมีรายได้คงเหลือจากงบกระแสเงินสดเพียงพอต่อการชำระคืนต้นเงินกู้และดอกเบี้ยให้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ และวิเคราะห์งบการเงินว่า สหกรณ์มีความสามารถในการก่อหนี้สินเพิ่มเติมได้หรือไม่ เพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงในการให้เงินกู้

5.2 สหกรณ์ที่ขอกู้เงินจะต้องมีวินัยทางการเงิน ซึ่งรวมเงินทุนทุกเงินที่กู้จากกรมฯ ได้แก่ เงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ เงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เงินรายได้นิคมสหกรณ์ และเงินมูลนิธิปริตริค เอแบร์ท ฯลฯ ดังนั้น ในการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกู้เงินของสหกรณ์ จะต้องนำข้อมูลการกู้เงินของสหกรณ์ทุกเงินทุกประเภทประกอบการพิจารณาด้วย

5.3 สหกรณ์ใดที่ขอกู้เงินในวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกู้ในการประกอบอาชีพจะต้องตรวจสอบดูว่าสหกรณ์มีวงเงินกู้ยืม ธ.ก.ส. หรือไม่ หากมีวงเงินกู้ยืม ธ.ก.ส. เหลืออยู่จะไม่พิจารณาให้สหกรณ์กู้เงิน กพส. โดยให้สหกรณ์ไปใช้วงเงินกู้ที่มีอยู่จาก ธ.ก.ส. แทน แต่หากสหกรณ์ใดมีวงเงินกู้ยืม ธ.ก.ส. เต็มแล้วก็ให้ชี้แจงเหตุผลประกอบด้วยว่า ทำไม ธ.ก.ส. จึงไม่ขยายวงเงินกู้ยืมให้แก่สหกรณ์ (เหตุผล เนื่องจากสหกรณ์ที่มีวงเงินกู้ยืม ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ที่มีฐานะพอที่จะช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว หากกรมฯ พิจารณาให้สหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่งไปแล้ว ก็จะมีผลทำให้สหกรณ์อื่นๆ เปลี่ยนจากการกู้ ธ.ก.ส. มากู้ กพส. แทนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า ส่งผลให้เงินทุน กพส. ที่มีอยู่ในแต่ละปี ไม่เพียงพอที่จะนำไป ช่วยเหลือสหกรณ์ขนาดเล็ก ที่ไม่มีแหล่งเงินกู้จากที่อื่นได้)

5.4 สหกรณ์ใดที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน จะต้องชี้แจงเหตุผลของการขาดทุนในธุรกิจนั้นๆ พร้อมทั้งแนวทางแก้ไขที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ และเมื่อพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้สหกรณ์กู้เท่าใด จะต้องชี้แจงเหตุผลประกอบที่สามารถชี้แจงได้

5.5 ตรวจสอบจำนวนหนี้สินทั้งหมดที่มีอยู่ (รวมเงินรับฝาก) ว่ามีเกินวงเงินกู้ยืมหรือค่าประกันประจำปีของสหกรณ์หรือไม่

5.6 การขอกู้เงินในวัตถุประสงค์เพื่อปลูกอ้อยและรวบรวมผลผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อย ให้สหกรณ์ขอรับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากกองทุนอ้อยและน้ำตาล